

NATO – cele i działalność

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Artur Drzewicki, *Proces rozszerzenia NATO jako instrument realizacji polskiej polityki wschodniej. Nowe uwarunkowania geostrategiczne*, dostępny w internecie: repozytorium.uni.wroc.pl [dostęp 18.05.2021 r.].
- Źródło: Józef Fiszer, *Perspektywy dalszego rozszerzenia NATO*, dostępny w internecie: ce.uw.edu.pl [dostęp 18.05.2021 r.].
- Źródło: (...), dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 18.05.2021 r.].

W szybko zmieniającym się świecie nie tylko poszczególni ludzie czy ich grupy szukają spokoju i poczucia bezpieczeństwa. Stabilizacja i bezpieczeństwo są równie ważne na poziomie państwowym, dlatego kraje zawiązują sojusze, które mają za zadanie zagwarantować im te wartości. Zdarza się, że państwa, które preferują agresywną politykę międzynarodową i dążą do dominacji nad innymi, tworzą sojusze ofensywne, stanowiące zagrożenie dla porządku międzynarodowego i pokoju. Przeciwwagą dla nich są pakty ściśle obronne, które państwa podpisują, aby móc skutecznie się bronić w przypadku agresji z zewnątrz. Na przestrzeni lat kształtowały się różne sojusze i pakty, zarówno o charakterze ofensywnym, jak i defensywnym, a do najbardziej znanych i skutecznych należy NATO.

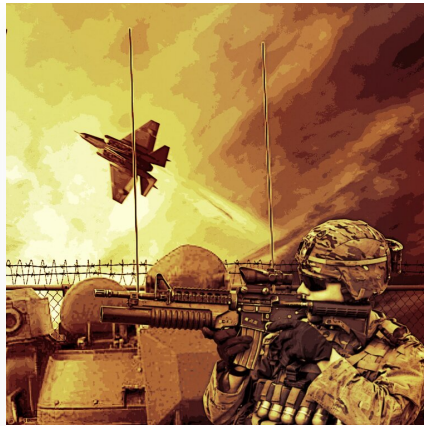
Twoje cele

- Wyjaśniesz, czym jest NATO.
- Poznasz historię NATO.
- Scharakteryzujesz sposób organizacji i działania NATO.
- Przeanalizujesz rolę NATO w zapewnieniu ładu międzynarodowego.

Dla zainteresowanych

**Z historii: NATO i Układ
Warszawski – świat
dwubiegunowy**

**Członkostwo w NATO
a bezpieczeństwo Polski**

**Międzynarodowe
systemy współpracy
i bezpieczeństwa.
Organizacja Paktu
Północnoatlantyckiego
(NATO)**

Przeczytaj

NATO

NATO (ang. North Atlantic Treaty Organization) jest ponadregionalną organizacją polityczno-wojskową opartą na sojuszniczym systemie bezpieczeństwa i zasadzie kolektywnej obrony, zgodnie z którą napaść zbrojna na jednego z członków NATO uważana jest za atak przeciw wszystkim członkom.

Flaga NATO

Źródło: OTAN, domena publiczna.

Porównaj flagę NATO z flagą dowolnego państwa. Wskaż ewentualne podobieństwa i różnice.

Historia Paktu Północnoatlantyckiego

Historia NATO kształtowała się zgodnie z następującym kalendarium:

1

Rok 1949

Powstanie NATO – w wyniku podpisania traktatu waszyngtońskiego przez: Belgię, Danię, Niderlandy, Luksemburg, Francję, Islandię, Norwegię, Portugalię, Wielką Brytanię, Włochy, USA i Kanadę; głównym celem państw-sygnatariuszy traktatu było zapewnienie bezpieczeństwa międzynarodowego oraz systemu szybkiego reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia dla jednego z członków paktu ze strony zewnętrznego wroga. Głównym zagrożeniem dla członków NATO w momencie podpisywania traktatu wydawał się Związek Sowiecki i inne kraje komunistyczne na całym świecie, z którymi państwa Zachodu toczyły „zimną wojnę”. Jako odpowiedź dla NATO w Europie Środkowej w 1955 r. powstał Układ Warszawski.

2

Rok 1952

Poszerzenie NATO o Grecję i Turcję.

3

Rok 1955

Poszerzenie NATO o Republikę Federalną Niemiec.

4

Rok 1982

Poszerzenie NATO o Hiszpanię.

5

Rok 1999

Poszerzenie NATO o Polskę, Czechy i Węgry.

6

Rok 2004

Poszerzenie NATO o Litwę, Łotwę, Estonię,
Bułgarię, Rumunię, Słowację i Słowenię.

7

Rok 2009

Poszerzenie NATO o Albanię i Chorwację.

8

Rok 2017

Poszerzenie NATO o Czarnogórę.

9

Rok 2020

Poszerzenie NATO o Macedonię Północną.

Państwa członkowskie NATO

Kraj: Belgia
Wartość: 0

Kraj: Portugalia
Wartość: 0

Kraj: Dania
Wartość: 0

Kraj: Niderlandy
Wartość: 0

Kraj: Islandia
Wartość: 0

Kraj: Kanada
Wartość: 0

Kraj: Luksemburg
Wartość: 0

Kraj: Norwegia
Wartość: 0

Kraj: Stany Zjednoczone
Wartość: 0

Kraj: Wielka Brytania
Wartość: 0

Kraj: Włochy
Wartość: 0

Kraj: Holandia
Wartość: 0

Kraj: Grecja

Wartość: 0

Kraj: Turcja

Wartość: 0

Kraj: Niemcy

Wartość: 0

Kraj: Hiszpania

Wartość: 0

Kraj: Czechy

Wartość: 0

Kraj: Polska

Wartość: 0

Kraj: Węgry

Wartość: 0

Kraj: Bułgaria

Wartość: 0

Kraj: Estonia

Wartość: 0

Kraj: Litwa

Wartość: 0

Kraj: Łotwa

Wartość: 0

Kraj: Słowacja

Wartość: 0

Kraj: Słowenia

Wartość: 0

Kraj: Rumunia

Wartość: 0

Kraj: Chorwacja

Wartość: 0

Kraj: Czarnogóra

Wartość: 0

Kraj: Albania

Wartość: 0

Kraj: Francja

Wartość: 0

Kraj: Turcja

Wartość: 0

Kraj: Macedonia Północna

Wartość: 0

Oprac. na podst. *Państwa członkowskie NATO*, pl.wikipedia.org.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Organizacja i działanie NATO

Jedynym **organem traktatowym** NATO, którego kwatera główna znajduje się w Brukseli, jest **Rada Północnoatlantycka**. Jako najwyższy organ NATO wydaje ona deklaracje i komunikaty skierowane do opinii publicznej oraz państw, które nie są członkami NATO. W deklaracjach i komunikatach uzasadnia ona przyczyny podjęcia określonych działań przez Sojusz Północnoatlantycki. Równocześnie w ramach Rady Północnoatlantyckiej państwa członkowskie NATO konsultują kwestie dotyczące ich bezpieczeństwa. Rada podejmuje decyzje jednomyślnie, bez głosowania (przez **konsensus**). Przestrzeganie decyzji Rady jest dla państw członkowskich **obligatoryjne**. Rada obraduje na szczepku szefów państw lub rządów, ministrów obrony narodowej, ministrów spraw zagranicznych i Stałych Reprezentantów państw członkowskich.

Inne, nietraktatowe organy NATO, to:

Grupa Planowania Nuklearnego

Organ NATO decyzyjny w sprawach związanych z bronią jądrową, składa się z reprezentantów wszystkich państw członkowskich (również tych nie mających broni jądrowej), działaniami grupy kieruje sekretarz generalny NATO.

Komitet Wojskowy

Składa się z szefów sztabu obrony państw członkowskich, nadzoruje i przeprowadza operacje militarne.

Wysoki Komitet Planowania Centralnego na Sytuacje Nadzwyczajnych Zagrożeń

Organ planowania działań w celu stworzenia procedur skutecznego wykorzystania

środków obrony cywilnej.

Jens Stoltenberg

Źródło: U.S. Department of State, domena publiczna.

Najwyższym stanowiskiem politycznym w Sojuszu jest **sekretarz generalny NATO** jako Przewodniczący Rady Północnoatlantyckiej, wybierany na 4-letnią kadencję. Zgodnie z przyjętą praktyką stanowisko to jest obsadzane przez cywilnych polityków europejskich z państw będących członkami NATO. Sekretarz generalny NATO jest organem Sojuszu zajmującym się opracowywaniem raportów i projektów uchwał oraz nadzorowaniem ich wykonywania przez inne organy Sojuszu. Ponadto reprezentuje Pakt na zewnątrz. Organem pomocniczym, podległym sekretarzowi generalnemu, jest Sekretariat Międzynarodowy.

W 2014 r. wybrano sekretarza generalnego NATO. Został nim Jens Stoltenberg, norweski polityk i ekonomista, a także premier swojego kraju w latach 2000–2001 oraz 2005–2013. Pełni on

funkcję w przedłużonej do 2022 r. kadencji.

Rolę **naczelnego dowódcy** połączonych sił zbrojnych NATO w Europie pełnią wyłącznie amerykańscy wojskowi. Od 3 maja 2019 r. naczelnym dowódcą połączonych sił zbrojnych NATO w Europie jest generał Tod D. Wolters.

Uzasadnij, dlaczego wyłącznie amerykańscy wojskowi pełnią funkcję naczelnego dowódcy połączonych sił zbrojnych NATO w Europie.

Generał Tod D. Wolters

Źródło: domena publiczna.

Rola NATO

O ile w czasach zimnej wojny działalność NATO była ukierunkowana na obronę przed Związkiem Sowieckim i jego koalicjantami z Układu Warszawskiego, o tyle po jej zakończeniu charakter Paktu Północnoatlantyckiego uległ przeformułowaniu. Doprowadziły do tego także zmiany w Europie Środkowej po 1989 r. i przekształcenia systemu socjalistycznego w Związku Sowieckim znane pod nazwą [pieriestrojka](#). Podstawowym celem Paktu pozostało zapewnienie bezpieczeństwa jego członkom, jednak za główne zagrożenie nie miał być już uważany Związek Sowiecki. Od 11 września 2001 r., kiedy doszło do zamachów terrorystycznych w Stanach Zjednoczonych, na pierwszy plan jako główne zadanie paktu wybiła się „wojna z terroryzmem”.

Jednym z największych problemów NATO związanych z utrzymaniem pokoju i bezpieczeństwa są konflikty zbrojne w państwach arabskich, skupiające na sobie uwagę świata i angażujące członków Sojuszu. W celu zapewnienia członkom NATO bezpieczeństwa istnieje potrzeba ciągłego podnoszenia potencjału obronnego państw członkowskich i udzielanie wzajemnej pomocy. Konsekwencją w realizacji tych zadań ma znaczenie ze względu na militarny charakter Paktu, który swoje działania opiera na strategii wojskowej i stałym kontyngencie wojskowym, wykorzystywanym w ramach operacji pokojowych.

Punktem zwrotnym w najnowszej historii Sojuszu stała się agresja Rosji na Ukrainę połączona z nielegalną aneksją Krymu w 2014 r. Od tej chwili podstawowym elementem działań NATO ponownie stały się odstraszenie i obrona przed potencjalną agresją. Na Szczycie NATO w Warszawie w 2016 r. zapadła decyzja o rozmieszczeniu w Polsce i państwach bałtyckich batalionowych grup bojowych NATO.

Rola Polski w NATO

Długotrwałe starania dyplomatyczne i reformy w sferze obronności dały efekt w postaci przyjęcia Polski do Sojuszu Północnoatlantyckiego. Nastąpiło to 12 marca 1999 r. Począwszy od przyjęcia do Sojuszu, pozycja Polski w NATO stale rośnie, nie tylko jako solidnego sojusznika, aktywnie kształtującego dyskusje i decyzje w Kwaterze Głównej NATO, ale także lojalnego partnera uczestniczącego w misjach i operacjach wojskowych Sojuszu. Polska jest również obecna w strukturach tzw. wysuniętej obecności NATO na wschodniej flance, na Łotwie i w Rumunii. Na terytorium Polski znajdują się elementy infrastruktury wojskowej NATO. Równocześnie dzięki systematycznym ćwiczeniom z sojusznikami, Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej spełniają wszystkie standardy NATO. Ponadto Polska jako jedno z kilku państw Sojuszu przeznacza ponad 2% [PKB](#) na cele związane z obronnością.

Inicjatywy militarne i pokojowe NATO

Kraj: **Enhanced Forward Presence** kraje: Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Bułgaria, Rumunia; okres: od 2017 r. cel: zagwarantowanie bezpieczeństwa na tzw. wschodniej flance NATO liczebność: ok. 5 tys. żołnierzy.

Wartość: 100

Kraj: [bold]Enhanced Forward Presence[/] kraje: Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Bułgaria, Rumunia; okres: od 2017 r. cel: zagwarantowanie bezpieczeństwa na tzw. wschodniej flance NATO liczebność: ok. 5 tys. żołnierzy. [bold]Baltic Air Policing[/] kraje: Litwa, Łotwa, Estonia okres: od 2004 r. cel: patrolowanie przestrzeni powietrznej Litwy, Łotwy i Estonii; jednocześnie do 100 osób, w 4-miesięcznej rotacji. [bold]Peaceful Summit[/] kraj: Łotwa okres: 2006 r. cel: patrolowanie przestrzeni powietrznej nad Rygą podczas szczytu NATO; liczebność: ok. 450 lotników.

Wartość: 100

Kraj: [bold]Enhanced Forward Presence[/] kraje: Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Bułgaria, Rumunia; okres: od 2017 r. cel: zagwarantowanie bezpieczeństwa na tzw. wschodniej flance NATO liczebność: ok. 5 tys. żołnierzy. [bold]Baltic Air Policing[/] kraje: Litwa, Łotwa, Estonia okres: od 2004 r. cel: patrolowanie przestrzeni powietrznej Litwy, Łotwy i Estonii; jednocześnie do 100 osób, w 4-miesięcznej rotacji.

Wartość: 100

Kraj: [bold]Enhanced Forward Presence[/] kraje: Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Bułgaria, Rumunia; okres: od 2017 r. cel: zagwarantowanie bezpieczeństwa na tzw. wschodniej flance NATO liczebność: ok. 5 tys. żołnierzy. [bold]Baltic Air Policing[/] kraje: Litwa, Łotwa, Estonia okres: od 2004 r. cel: patrolowanie przestrzeni powietrznej Litwy, Łotwy i Estonii; jednocześnie do 100 osób, w 4-miesięcznej rotacji.

Wartość: 100

Kraj: [bold]IFOR/SFOR[/] kraj: Bośnia i Hercegowina okres: 1995–2004 r. cel: utrzymanie pokoju w regionie; liczebność: łącznie ok. 80 tys. żołnierzy.

Wartość: 100

Kraj: [bold]KFOR[/] kraj: Kosowo okres: 1999 – nadal cel: zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom Kosowa, utrzymanie porządku publicznego; liczebność: łącznie ok. 50 tys. żołnierzy.

Wartość: 100

Kraj: [bold]Essential Harvest/Task Force Fox/Allied Harmony[/] kraj: Macedonia Północna okres: 2001–2002/2002–2003 r. cel: uspokojenie sytuacji pomiędzy Macedończykami i Albańczykami, rozbicie rebeliantów; liczebność: ok. 700 żołnierzy.

Wartość: 100

Kraj: [bold]Distinguished Games[/] kraj: Grecja okres: 2004 r. cel: zabezpieczenie Letnich Igrzysk Olimpijskich w Atenach; liczebność: ok. 200 żołnierzy.

Wartość: 100

Kraj: [bold]Swift Relief[\] kraj: Pakistan cel: odbudowa kraju po trzęsieniu ziemi w Kaszmirze; okres: 2005–2006 r.

Wartość: 100

Kraj: [bold]AFOR[\] kraj: Albania cel: pomoc humanitarna dla uchodźców z Kosowa w Albanii; okres: 1999 r. liczebność: 8 tys. żołnierzy.

Wartość: 100

Kraj: [bold]NTM-A[\] kraj: Afganistan okres: 2009–2014 r. cel: wspieranie rządu Afganistanu poprzez doradztwo militarne i szkolenie sił zbrojnych, lotnictwa i policji; liczebność: ponad 2 tys. żołnierzy. [bold]Resolute Support[\] kraj: Afganistan okres: 2015–2021 r. cel: działania szkoleniowe, doradcze i pomocowe; liczebność: ponad 15 tys. osób. [bold]ISAF[/] kraj: Afganistan cel: walka z terroryzmem; okres: 2001–2014 r. liczebność: ponad 65 tys. żołnierzy.

Wartość: 100

Kraj: [bold]NTM-I[\] kraj: Irak cel: doradztwo dla kadr średniego i wyższego szczebla irackich sił bezpieczeństwa; okres: 2005–2011 r.

Wartość: 50

Kraj: [bold]Enhanced Forward Presence[/] kraje: Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Bułgaria, Rumunia; okres: od 2017 r. cel: zagwarantowanie bezpieczeństwa na tzw. wschodniej flance NATO liczebność: ok. 5 tys. żołnierzy.

Wartość: 0

Kraj: [bold]Enhanced Forward Presence[/] kraje: Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Bułgaria, Rumunia; okres: od 2017 r. cel: zagwarantowanie bezpieczeństwa na tzw. wschodniej flance NATO liczebność: ok. 5 tys. żołnierzy.

Wartość: 0

Kraj: [bold]Icelandic Air Policing[/] kraj: Islandia okres: od 2008 r. cel: patrolowanie przestrzeni powietrznej Islandii (która nie ma własnych sił powietrznych); liczebność: najczęściej 4 myśliwce z załogami na 3-4 tygodniowych zmianach.

Wartość: 0

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zastanów się, czy na świecie funkcjonuje obecnie inny, ponadregionalny sojusz państw, zbliżony potencjałem militarnym i liczbą państw członkowskich do NATO.

Słownik

konsensus

zgodne stanowisko w jakiejś sprawie

obligatoryjne

obowiązkowe

PKB

produkt krajowy brutto, miernik rozwoju gospodarki uznawany przez ekonomistów

pieriestrojka

nazwa przekształceń systemu komunistycznego w ZSRS w latach 1985–1991

zimna wojna

okres czasu po II wojnie światowej w latach 1947–1991 objęty rywalizacją między kapitalistycznymi państwami Zachodu i komunistycznym Wschodem z ZSRS na czele

Mapa interaktywna

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapą i wykonaj ćwiczenia.

Oprac. na podst.: *Państwa posiadające broń jądrową*, pl.wikipedia.org [dostęp: 16.04.2021].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, czy przynależność do NATO daje państwom poczucie bezpieczeństwa przed atakiem jądrowym ze strony państw trzecich.

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij, jakie skutki pociąga za sobą fakt, że główne rywalizujące ze sobą mocarstwa mają dostęp do broni jądrowej.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż datę powstania NATO.

☐ 1939 r.

☐ 1567 r.

☐ 1949 r.

☐ 1918 r.

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z mapą i wykonaj ćwiczenie.

Źródło: Ssolbergj, licencja: CC BY 3.0.

Wskaż nazwę układu zawiązanego jako przeciwwaga dla NATO przez państwa komunistyczne, którego kraje członkowskie są zaznaczone na mapie.

Zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Ćwiczenie 3

Zaznacz, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Enhanced Forward Presence to inicjatywa NATO obejmująca kraje jego wschodniej granicy, w tym Polskę.	☐	☐
NATO deleguje swoje wojska także do ochrony imprez masowych, takich jak Igrzyska Olimpijskie czy międzynarodowe festiwale muzyczne.	☐	☐
Siły NATO mogą być kierowane do pomocy w przypadku klęsk żywiołowych i odbudowywania kraju z ich skutków, jak miało to miejsce w Pakistanie.	☐	☐
Kraje zamieszkane przez ludność prawosławną są częściej miejscami interwencji NATO niż te zamieszkane przez ludność muzułmańską.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Dopasuj stanowisko do osoby i kompetencji.

sekretarz generalny NATO

dowodzenie połączonymi siłami NATO w Europie

Jens Stoltenberg

dowódca połączonych sił zbrojnych NATO w Europie

najwyższe stanowisko polityczne w Sojuszu

Tod D. Wolters

Ćwiczenie 5

Scharakteryzuj, jak ewoluowała rola NATO po zakończeniu „zimnej wojny”.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

“(…)

Artykuł 5

Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim i dlatego zgadzają się, że jeżeli taka zbrojna napaść nastąpi, to każda z nich, w ramach wykonywania prawa do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, uznanego na mocy artykułu 51 Karty Narodów Zjednoczonych, udzieli pomocy Stronie lub Stronom napadniętym, podejmując niezwłocznie, samodzielnie jak i w porozumieniu z innymi Stronami, działania, jakie uzna za konieczne, łącznie z użyciem siły zbrojnej, w celu przywrócenia i utrzymania bezpieczeństwa obszaru północnoatlantyckiego.

Źródło: (...), dostępny w internecie: sip.lex.pl [dostęp 18.05.2021 r.].

Podaj dwie powszechnie obowiązujące nazwy traktatu, którego fragment został zamieszczony powyżej.

1.

2.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

((Józef Fiszer

Perspektywy dalszego rozszerzenia NATO

Od momentu utworzenia Sojuszu w 1949 r. do 1997 r. do NATO przystąpiły tylko cztery państwa: Grecja i Turcja (1952 r.), RFN (1955 r.) oraz Hiszpania (1982 r.). 8 lipca 1997 r. na „szczycie” madryckim postanowiono rozszerzyć NATO o trzy kraje środkowoeuropejskie, nie wyrażając jednak zgody na powiększenie grupy państw zaproszonych do członkostwa o Rumunię i Słowenię, o co starały się Francja, Włochy i Grecja. W ten sposób NATO po raz pierwszy po okresie „zimnej wojny” potwierdziło, że jest sojuszem otwartym na dalsze rozszerzanie się oraz, w myśl koncepcji multilateralizmu, sojuszem multilateralnym (wielopodmiotowym, wielostronnym), łączącym kilkanaście państw z obszaru euroatlantyckiego.

Źródło: Józef Fiszer, *Perspektywy dalszego rozszerzenia NATO*, dostępny w internecie: ce.uw.edu.pl [dostęp 18.05.2021 r.].

Podaj nazwę polityki prowadzonej przez NATO, która została przedstawiona w tekście oraz wyjaśnij, na czym ona polega.

Nazwa:

Wyjaśnienie:

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

((Artur Drzewicki

Proces rozszerzenia NATO jako instrument realizacji polskiej polityki wschodniej. Nowe uwarunkowania geostrategiczne

Szanse na wejście Ukrainy do Sojuszu zwiększałyby się niewątpliwie wraz z jego transformacją w kierunku systemu zbiorowego bezpieczeństwa (...). Czyli wtedy, kiedy sposób jego funkcjonowania utraciłby znamiona mechanizmu rywalizacji na obszarze Europy. [W]arto zadać sobie pytanie, czy obecnym celem nie powinno być wzmacnianie współpracy pomiędzy Sojuszem i Ukrainą (...) celem utrzymania jej pozablokowego statusu (...). Inna sprawa, czy Ukraina, w sytuacji znajdowania się między dwoma centrami integracyjnymi: NATO/UE i OUBZ, jest zdolna utrzymać tego rodzaju status, a co za tym idzie w pełni niezależną podmiotowość. Jej potencjał niekoniecznie ją obecnie do tego predysponuje. W takiej sytuacji, prędzej czy później, Ukraina stanie się prawdopodobnie obiektem rywalizacji obu systemów, co może wymusić na niej konieczność jednoznacznego opowiedzenia się za członkostwem w jednym z nich.

Źródło: Artur Drzewicki, *Proces rozszerzenia NATO jako instrument realizacji polskiej polityki wschodniej. Nowe uwarunkowania geostrategiczne*, dostępny w internecie: repozytorium.uni.wroc.pl [dostęp 18.05.2021 r.].

Wyjaśnij, dlaczego Ukraina w 2013 r. prowadziła politykę utrzymania statusu pozablokowego.

Dla nauczyciela

Autor: Dawid Tarczyński

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: NATO – cele i działalność

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.

Uczeń:

11) przedstawia genezę, cele i najważniejsze organy Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; ocenia wpływ tej organizacji na utrzymanie pokoju międzynarodowego i pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie.

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

23) wymienia najważniejsze operacje pokojowe i militarne Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego; wykazuje zmieniającą się rolę tej organizacji od lat 90. XX w.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest NATO;
- poznaje historię NATO;
- charakteryzuje sposób organizacji i działania NATO;

- analizuje rolę NATO w zapewnieniu ładu międzynarodowego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem mapy interaktywnej.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Uczniowie odpowiadają na pytania:

- Czy znają jakieś sojusze militarne zawarte między państwami (z historii albo aktualne)?
- Czy potrafią wskazać sojusz militarny, w którym członkiem była lub jest Polska?
- Czy potrafią określić charakter wymienionych sojuszy (ofensywne, defensywne, inne)?

2. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

1. Wprowadzenie do zajęć – omówienie, czym jest NATO, jego historii i struktury organów.

2. Klasa zostaje podzielona na dwie grupy; każda z nich przygotowuje wskazany przez nauczyciela element zajęć lekcyjnych (burza mózgów):

- grupa I – wskazuje cele NATO;
- grupa II – charakteryzuje rolę Polski w NATO.

3. Każda grupa prezentuje wyniki swojej pracy; referuje je wyłoniona przez grupę osoba, zapisując najważniejsze informacje na tablicy.

4. Uczniowie dyskutują na temat lojalności sojuszniczej w sytuacji, gdy nie wszyscy członkowie Paktu wydają na cele związane z obronnością tyle samo środków.

5. Sporządzenie notatki z lekcji z podziałem na najważniejsze informacje dotyczące tego, czym jest NATO, celów i działalności Paktu oraz jego operacji pokojowych i militarnych.

Faza podsumowująca

1. Praca z mapą interaktywną.

2. Wykonanie ćwiczeń do multimedium.

Praca domowa:

Wykonanie ćwiczeń 5–8 z sekcji „Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

Polska w NATO, gov.pl.

Polska w Sojuszu Północnoatlantyckim. Korzyści i inicjatywy, bbn.pl.

Czym jest NATO?, nato.int.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Multimedium może być wykorzystane do dyskusji na temat potencjalnych konfliktów jądrowych.